

kritje odpadka, ki nastane vsled odprave državnih mitnic, a da se rečeni davek res porabi v ta namen, o tem pač ni dvomov.

Pa bodi kakorkoli. To je gotovo, da so resne politične komplikacije skoro neizogibne, ako začno češki poslanci že sedaj obstrukcijo, kakor so sklenili. Vlada je storila, kar je mogla, začela se je namreč z Mladočehi pogajati, da bi za sedaj opustili name-ravano obstrukcijo. Kakšen uspeh bodo imela ta pogajanja, ni uganiti, že zategadelj ne, ker niso znani pravi nagibi omenjenemu sklepu mladočeških poslancev.

Časnikarski shod.

II.

Splošno se povdarja, da je imel shod slovanskih časnikarjev velik moraličen pomen. Slovenci smo si s tem shodom pridobili mnogo simpatij, utrdila in poglobila se je misel vzajemnosti, slovanski časnikarji so se med seboj osebno spoznali in spoznali tudi raz-mere, v katerih živimo Slovenci itd. itd.

Mi nikakor ne podcenjujemo teh momentov in radi priznavamo, da so v tem oziru velike slavnosti posebne važnosti in koristi. Toda vse to se doseže tudi z drugimi nestrokovnimi priredbami.

Časnikarski shod je bil strokoven shod in zate-gadelj se moramo vprašati: kakšni so uspehi tega shoda za slovanske časnikarje in za slovansko časnikarstvo.

Ko smo pred shodom v dotičnem svojem članku, sodeč po vseh pripravah, izrekli bojazen, da tudi čas-nikarski shod v Ljubljani ne bo imel pozitivnih re-zultatov, kakor jih niso imeli prejšnji, smo bili radi tega v „Slovencu“ surovo napadeni, a sedaj se lahko prepriča vsakdo, da je naša bojazen bila opravičena. Za časnikarje kot take in za slovansko čas-nikarstvo ni ta shod prinesel obetanih sadov.

Priobčili smo v zadnji številki poročilo o shodu samem in navedli storjene sklepe. Kdor to poročilo in te sklepe pazljivo prečita, spozna kmalu, da nimajo pravega jedra.

Glavni, za časnikarje in časnikarstvo pomembni stvari na shodu sta bili: 1. Ustanovitev slovanske korespondenčne pisarne in 2. Organizacija slovanskih časnikarjev.

O slovanski korespondenčni pisarni se govori že več let, a mi bi stavili svojo glavo, da je tudi še v 20 letih ne bo. Ovire so denarne in politične.

Skupen, vsem slovanskim narodom služeč ko-respondenčni urad je po naši sodbi dotlej nemogoč, dokler bodo mej Srbi in mej Hrvati, mej Srbi in Bol-gari, mej Malorusi in Poljaki taka nasprotja, kakor sedaj. Vsak narod bo skušal v tem skupnem kores-pondenčnem uradu zastopati svoje interese proti in-teresom drugih narodov in takisto zopet vsaka stranka. Temu se tudi pri najboljši volji ni možno ogniti, a čim se postavi korespondenčni urad v službo jednega

naroda ali jedne stranke, ni več to, kar bi moralo biti in izgubi ves pomen.

Sicer pa je tudi denarna stran taka, da še dolgo ni upati na kak uspeh. Za ustanovitev korespondenčne pisarne, ki naj dela konkurenco c. kr. korespondenč-nemu uradu, je treba vsaj 500 000 K glavnice. Čehi, najbogatejši slovanski narod, so doslej komaj 10.000 K skupaj spravili, mej drugimi slovanskimi narodi pa se za ta projekt doslej še živa duša ni zmenila. Dr. Vergun se je izkazal kot velik porednež, ko je vprašal, kaj se je zgodilo za izvršitev v Dubrovniku storjenih sklepov.

Slovanski korespondenčni urad je za sedaj še utopija in ostane to še dolgo.

O organizaciji slovanskih časnikarjev prihodnjič.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Vlada nadaljuje svoja pogajanja z Mladočehi. Ta pogajanja imajo namen, pridobiti Mladočehe, da ne začne obstrukcijo, kakor je bil to naznanil dr. Pacak. Vlada se nadeja, da Mladočehe pridobi za to, da ne bodo delali obstrukcije. Pogajanja se nanašajo izključno na jezikovno vprašanje. Češki radikali s tem niso zadovoljni, nego zahtevajo, da morajo poslanci stopiti v boj za češko državno pravo. Tega Mladočehi seveda ne store Nemci se drže prav previdno v ozadju, ker se češke obstrukcije po vsi pravici boje.

Zasedanje delegacij bo ta teden končano. Vsa vprašanja se bodo rešila v štirih sejah. Hitreje že res ne gre. Razprava o zunanji politiki je bila prav plitva in nezuatna. Čule so se običajne fraze, sicer pa prav nič, kar bi bilo vredno, da se omeni.

Poslanska zbornica je, kakor smo že v članku ome-nili, dognala naposled proračunsko razpravo. Ostre so bile razprave o proračunu justičnega ministrstva. Minister sam ni prišel k razpravi, radi česar so ga razni govorniki kaj ostro napadali. Proračun je bil sprejet s prav majhno večino. Pri-hodnja seja bo šele v petek.

Nagodba pogajanja mej dunajsko in mej budimpe-štansko vlado se vrše prav pridno. Splošno vlada mnenje, da so ta pogajanja več ali manj samo formalna in da bo Körber na višji ukaz kapituliral pred Madjari. Krona želi, da se mej Cislitvansko in mej Ogrsko obrani trgovinska in carinska skupnost, in kar želi krona, to se v naši psevdoustavni državi tudi točno zgodi.

Nadškof Stadler v Sarajevu je obelodanil izjavo, v kateri preklicuje vse, kar je bil pisal v zadevi zavoda sv. Jeronima proti avstroogrski diplomaciji in proti Madjarom. Komentara ni treba.

Italija — Te dni je bila v italijanskem parlamentu velika razprava o zunanji politiki Italije. Minister zunanjih del Prinetti se je v svojem govoru odločno izrekel v smislu trozveze.

Rusija. — Dijak Balmašov, ki je ustrelil ministra Sip-jagina, je bil obsojen na smrt in je končal na vešalah. S tem se je hotelo statuirati eksemplj. V perilu usmrčenega Balma-šova so našli listek, na katerem so bila zapisana imena Sip-jagin, Wahl, Prbedonoscev, Nikolaj . . . In res: Wahl je bil pred nekaj dnevi zavratno ustreljen. Sploh se kaže, da je revolucionarno gibanje na Ruskem dosti večje, nego se da soditi po listih.

Francija. — Vsa pozornost je osredotočena na vprašanje, kdo postane naslednik Waldeck-Rousseau-a. Za kulisami se vrši velik boj v namen, da se sestavi ministrstvo, ki ne bi nadaljevalo od Waldeck-Rousseau-a začetih akcij.

Vojna v južni Afriki. — Mirovna pogajanja se še vedno le nadaljujejo, vendar se sodi, da bodo imela uspeh, čeprav je mnogo Burov, ki so brezpogojno za nadaljevanje vojne.

Obrtnija.

Solnčni motor.

Napisal stud. tehn. O. R.

O čem je li prikladnejše pisati v tem vročem letnem času, nego baš o solncu in njega moči? In zares, ni majhna solnčna moč, t. j. moč solnčnih žarkov, to čutijo že prav krepko prebivalci mest, ki bežijo, ako le morejo pred to močjo v hladne sence temnih gajev.

Ako pa imajo solnčni žarki toliko moč, da gonijo cele rodbine z vso njih težko prtljago vred iz mest na kmete, potem si moremo misliti, da je njihova moč toliko, da lahko goni motorje.

In res! To moč skuša moderna tehnična veda tudi primerno izkoristiti s tem, da jo namerava uporabiti za gonilo strojev.

Čuditi se tem poskusom ne smemo. Kajti od poroda mehanične teorije o toploti, v kateri je človeštvo izpoznalo, da je vsa naša zemška toplota le jeden del one toplote, katero izžarevajo k nam solnčni žarki — od tega hipa dalje se množijo poskusi, da bi se s pomočjo istih okrajšalo pot, po kateri moramo hoditi pri izkoriščanju solnčne toplote.

Navajeni smo, da jemljemo največji del našega mehničnega dela od silne zaloge „toplote“. Te toplote imamo sicer na razpolago velikanske zaloge, vendar pa si moramo izmišljati najbolj kompliciranih strojev ter čakati potrpežljivo, dokler da moremo dobiti te toplote dovolj za svoje delo in namreč iz snovij, ki jo hranijo v sebi (kurivo itd.). Misel torej, da bi se dobilo solnčno toploto direktno od vira in ne še le po ovinkih (sežiganju kuriva) ter se jo porabilo kot gonilno silo, je popolnoma priprosta, tako priprosta, da smatramo način, kako to rešiti za pravcato Kolumbovo jajce, katero le treba znati — ubiti.

Po neštevilnih drugih sicer še dokaj brezuspešnih poskusih izumiti takozvani „solnčni motor“, se je posrečilo v zadnjem času nekemu posestniku v Kaliforniji, da je izumil tak aparat in sicer v bližini malega mesteca Los Angeles.

Ta motor goni veliko vodno sesalko v omejenem kraju.

Izumu je dalo povod to, ker je v dotičnem kraju premog čezmerno drag, vsled česar si prebivalci ne morejo niti omisliti tega dragega, a skoro jedinega kuriva. Vsled tega se je porodila misel, da bi se rabilo solnčno toploto direktno za kurjavo parnih kotlov itd. To je bilo tem lažje, ker je baš v Kaliforniji večji del leta jasno vreme in huda vročina.

Aparat sestoji iz jednega reflektorja t. j. vsprejemalca solnčnih žarkov. V premerju ima ta reflektor 10 m in 55 cm. Vsa ploščad reflektorja je obdana z brušenim steklom, za kar je potrebovalo 1788 steklenih plošč. Ves reflektor sloni na ogromnem železnem podlošku in je obrnjen vertikalno proti solncu. Ob reflektorju je napravljen mehanizem ure, ki suče istega za solncem tako, da zbira ves dan vse solnčne žarke. Reflektor je v sredi izrezan in skozi to razprtino sega 424 m dolgi parni kotel, ki drži 434 litrov vode. V kotlu je 8 kubičnih čevljev prostora nad vodo za nabiranje para. V pol ure pritiska solnčnih žarkov na ploščo reflektorja je kotel tako razbeljen kakor raztopljeno železo, indikator (paromer) pa kaže 150 atmosfer pritiska. Par je napeljan iz kotla po cevi iz fosforne bronce k stroju, katerega goni, od tod pa se vrača zopet v kotel ter se istega tem potom avtonomično polni. Ko je motor v teku, ni treba nobenega nadzorstva in opravlja ves dan krepko svoje delo.

Vročina, dasi je silno ogromna, je dovolj močna, da goni stroj nepretržno ves dan, vendar pa ni o istej drugega sledu, nego mala meglica para, ki vstaja iz parnega kotla.

Vročina v reflektorju je toliko, da raztopi n. pr. v nekaterih trenutkih polno najtršega lesa, da v jednem trenutku vzplamti, kakor košček papirja.

Motor opravlja delo za deset konjskih sil. Vode dvigne v jedni minuti 62 litrov.

Da bode ta solnčni motor postal v Kaliforniji velik dobrotnik človeštva, se ne da tajiti, kajti jeli so ga uporabljati na domu, v tovarni, v rudokopih v prvo za sesanje vode iz globočine.

Seveda, da izum solnčnega motorja še ni na pravi višini, kajti treba pomisliti, da upliva na to vsaka izprememba v solnčni toploti. Le jeden oblaček čez solnce takoj oslabi njega moč. Naloga tehnične vede pa je, da se izumi naprava, ki bode hranila solnčno toploto tudi tedaj, ako je solnce ne bode izžarevalo direktno, t. j. po noči, o oblačnem vremenu itd. Tedaj dospe solnčni motor na višek svoje veljave.

Kmetijstvo.

Vzroki, da konji tako mnogokrat oslepijo.

Marsikom se je morda že večkrat čudno zdelo, kako da izmed raznih domačih živalij, posebno konji zbole na očeh največkrat in tudi pogosto oslepe. Seveda tak konj z enim očesom zgubi mnogo vrednosti, z obema slepima pa skoraj vse! Vredno in potrebno toraj je, da se spoznajo vzroki teh boleznij, da se jih znamo varovati za časa.

Prva napaka v tem so previsoke jasli. Navadno nahajamo povsod konjske jasli tako visoko, da mora